

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2404

Vragen van de leden **Poppe** en **Van Bommel** (beiden SP) aan de minister van Defensie over *zoekgeraakte wapens in Afghanistan*. (Ingezonden 17 maart 2009)

1

Wat is uw reactie op het rapport van de U.S. Government Accountability Office¹ over de geconstateerde chaos inzake de registratie en de controle van de aan de Afghan National Security Forces (ANSF) verstrekte wapens?

2

Is het probleem van het zoekraken van verstrekte wapens in internationaal verband aan de orde gesteld? Is Nederland hierover door de Amerikanen rechtstreeks ingelicht of gewaarschuwd en wat zijn de genomen maatregelen hiertegen?

3

Kunt u aangeven of er ook door Nederland verstrekte wapens zijn zoekgeraakt?

4

Op welke wijze worden door de Nederlandse troepen wapens en munitie geregistreerd, geïnventariseerd en gecontroleerd?

5

Zijn er gevallen bekend van vuurcontact waarbij de door ISAF-coalitie troepen geleverde

wapens tegen de troepen van ISAF, met name Nederland, zijn ingezet?

6

Zijn er bij huiszoekingen wapens aangetroffen en in beslag genomen? Zo ja, waren hier ook door de coalitietroepen geleverde wapens bij aanwezig?

7

Wie heeft de eindverantwoordelijkheid over het vervoer, opslag, verstrekking/ uitgifte, beheer en controle van mogelijk door de Nederlandse krijgsmacht geleverde wapens, munitie en andere militaire middelen?

8

Is het waar dat er wapens in beheer zijn gegeven aan leden van het Afghaanse leger die niet in staat zijn tot het beheer en registratie van deze wapens vanwege hun analfabetisme? Kan hierdoor verondersteld worden dat er niet nauw gekeken wordt naar het in beheer geven van wapens aan derden of dat de gegeven taak niet serieus wordt genomen? Zo nee, waarom niet? Wat gaat u hieraan doen om dit in betere banen te leiden?

9

Is het waar dat onder meer leidinggevend die het beheer voeren over wapens en nachtzichtapparatuur zich schuldig maken aan corruptie, verkoop en

diefstal en daardoor de verstrekte wapens en apparatuur in feite een groot risicofactor zijn geworden? Kunt u aangeven of dit ook voorkomt in het door Nederland gecontroleerde gebied? Worden er door Afghanen ook in door Nederland gecontroleerd gebied, wapens slecht bewaakt en slapen bewakers tijdens de wacht of is de wachtpost niet eens bezet?

10

Is het waar dat door de ISAF-coalitietroepen verstrekte wapens door de Afghaanse politie en grenspolitie in Khost zijn verkocht aan de anti-coalitietroepen? Hebben de Nederlandse militairen hier ook ervaringen mee en hebben ze dit kunnen voorkomen, bestrijden?

11

Kan op basis van deze incidenten gesteld worden dat het Afghaanse leger en politie nog lang niet op eigen benen staan? Welke invloed heeft het Nederlandse Operational Mentor and Liaison Team (OMLT) om deze incidenten te voorkomen, bestrijden en bestraffen?

12

Wat gaat u ondernemen om te garanderen dat zulke uitwassen niet in de door Nederland geleide provincie Uruzgan voorkomen? Bent u bereid in gesprek te treden met uw

ambtsgenoten om ditzelfde te voorkomen in andere provincies?

¹ United States Government Accountability Office, Report to Congressional Committees, 30 januari 2009: «Afghanistan Security, Lack of Systematic Tracking Raises Significant Accountability Concerns about Weapons Provided to Afghan National Security Forces».

Antwoord

Antwoord van minister **Van Middelkoop** (Defensie) (ontvangen 20 april 2009)

1

De regering beschouwt het als positief dat onderzoek wordt gedaan naar de registratie en de controle van wapens die zijn verstrekt aan de ANSF. De regering neemt er kennis van dat het Amerikaanse ministerie van Defensie de aanbevelingen van het rapport erkent en inmiddels de richtlijnen voor een betere *accountability* van wapens in Afghanistan heeft aangescherpt.

2

Het zoekraken van wapens is binnen ISAF onderwerp van aandacht. De Nederlandse regering is niet rechtstreeks ingelicht over de zoekgeraakte wapens.

3 en 7

Nederland heeft in een aantal gevallen logistieke steun geleverd bij het transport van door DynCorps aan de ANSF verstrekte wapens. Hierbij zijn geen wapens zoekgeraakt. DynCorps is een Amerikaanse organisatie die de politietrainingen coördineert en uitvoert door heel Afghanistan. Tijdens de trainingen heeft DynCorp het beheer over de wapens. Na de training is het beheer in handen van een logistiek officier van de Afghaanse politie. De Afghaanse politie is verantwoordelijk voor het beheer van haar eigen wapens en wordt daarbij begeleid door de Amerikaanse organisatie DynCorp.

De eindverantwoordelijkheid voor de opslag en het beheer van wapens en munitie bij de ANA ligt bij het Afghaanse leger zelf. De 4e Brigade van het Afghaanse leger in Uruzgan voert een gedegen beheer van zijn wapens. De *Operational Mentoring and Liaison Teams* (OMLT's) besteden aandacht aan de begeleiding van de Afghaanse militairen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van de wapens. Ook de Amerikaanse trainingsorganisatie *Combined*

Security Transition Command-Afghanistan (CSTC-A) ondersteunt het Afghaanse leger met opleidingen.

4

Het beheer van wapens en munitie van de Nederlandse militairen geschiedt conform de standaard Defensie regelgeving. Dit impliceert onder meer registratie van uitgifte, verblijfslocaties en verbruik, en een periodieke controle daarop. Voor wat betreft materieelbeheer in operatiegebieden verwijs ik u naar Kamerstuk 27 830, nummer 57 van 31 oktober 2008.

5

Voor zover bekend is dit niet gebeurd.

6

In Uruzgan worden bij huiszoekingen regelmatig wapens aangetroffen en in beslag genomen. Er zijn echter geen wapens aangetroffen die door coalitietroepen zijn geleverd.

8

Logistieke staffunctionarissen van het Afghaanse leger en de Afghaanse politie krijgen alleen het beheer over wapens indien ze kunnen lezen en schrijven. Het beheer van wapens vindt plaats op het ANA-hoofdkamp en het provinciale politiehooftkwartier. De registratie en controle op de buitenposten (*forward operating bases*) is lastiger, gezien het analfabetisme en de veiligheidssituatie in deze gebieden. De training en opleiding van de Afghaanse veiligheidsorganisaties heeft de hoogste prioriteit. In Uruzgan besteden de OMLT's en de *Police Mentoring Teams* (PMT's) hieraan veel aandacht. De Amerikaanse trainingsorganisatie CSTC-A heeft een speciaal team belast met de training van logistieke functionarissen van het Afghaanse leger en de Afghaanse politie. In 2008 heeft het team op regionaal en provinciaal niveau training gegeven aan logistieke staffunctionarissen in *Regional Command South*.

9

Kunt u aangeven of dit ook voorkomt in het door Nederland gecontroleerde gebied? Worden er door Afghanen ook in door Nederland gecontroleerd gebied, wapens slecht bewaakt en slapen bewakers tijdens de wacht of is de wachtpost niet eens bezet? Corruptie is een algemeen probleem in Afghanistan. De loyaliteit naar de eigen familie of stam is groot. De

belangen van de verschillende stammen kunnen uiteenlopen, wat een voedingsbodem kan zijn voor corrupt gedrag. Dit komt zeker ook voor in de tribaal complexe provincie Uruzgan.

De Afghaanse militair bewaakt zijn wapen op de buitenposten over het algemeen goed. De belangrijkste oorzaak dat wapens en apparatuur in vijandelijke handen kunnen vallen, is dat aanslagen en overvallen op (vooruitgeschoven) politieposten worden gepleegd, waarbij wapens, uitrustingsstukken en uniformen buit kunnen worden gemaakt.

Een wachtpost wordt zelden onbezet aangetroffen. Als dat zo is rapporteren de mentoren van de OMLT's dat direct aan de Afghaanse commandant. Voor de mentoren heeft het prioriteit om te werken aan het vergroten van de discipline tijdens de wacht.

10

De regering beschikt niet over informatie over het mogelijk doorverkopen van wapens in Khost. De *Task Force Uruzgan* heeft geen ervaring met of meldingen ontvangen over de mogelijke verkoop door Afghaanse veiligheidsorganisaties van wapens die zijn verstrekt door coalitietroepen.

11

Met behulp van OMLT's en PMT's hebben het Afghaanse leger en de Afghaanse politie de afgelopen tijd veel vooruitgang geboekt in hun optreden. De aanwezige Afghaanse soldaten en politieagenten functioneren steeds zelfstandiger. Het is echter duidelijk dat de komende tijd zeker nog internationale ondersteuning nodig is. Vooral de situatie bij de politie is nog zorgelijk. De politie kent veel corruptie en is kwalitatief nog niet zo goed als het leger. Nederland investeert daarom veel in de opbouw van de politie. Daarbij wordt zowel gewerkt aan het verbeteren van de inzet in de praktijk als aan de integriteit van de functionarissen. Met al deze inspanningen kan in ieder geval voor een deel van het leger en de politie in Uruzgan een kwaliteitsslag worden gemaakt. Het Afghaanse ministerie van Binnenlandse Zaken, waar de politie onder valt, besteedt veel aandacht aan de bestrijding van corruptie. Een aantal hoge politiefunctionarissen is in dit kader ontslagen.

De OMLT's en PMT's rapporteren geconstateerde onrechtmatigheden aan de Afghaanse commandant ter plaatse, of via de leiding van de *Task Force Uruzgan* aan een hogere commandant. De OMLT's en PMT's zijn niet bevoegd tot straffen. Het is aan de Afghaanse commandant om actie te ondernemen.

12

Zoals gezegd is bij de *Task Force Uruzgan* geen geval bekend van het doorverkopen van wapens die zijn geleverd door de coalitie, door leden van de Afghaanse veiligheidsorganisaties. Een garantie dat dergelijke incidenten niet in Uruzgan zullen voorkomen, is echter niet te geven. De oplossing van het algemene probleem van corruptie vergt een brede aanpak, met aandacht voor goed bestuur, training van veiligheidsorganisaties en een tribaal neutrale wederopbouw. Capaciteitsversterking bij het lokale bestuur, de training van de Afghaanse veiligheidsorganisaties en een tijdige uitbetaling van salarissen zijn elementen waaraan de *Task Force Uruzgan* veel aandacht besteedt. Overleg met partnerlanden over de aanpak van corruptie en de training en uitrusting van de Afghaanse veiligheidsorganisaties is een continu proces. Dit overleg vindt plaats in Afghanistan, binnen de NAVO en tussen de landen die troepen leveren in het Zuiden van Afghanistan (*Regional Command South*).